

Onderwerp:	Osteotomie en orthodontie behandeling
Samenvatting:	In het huidige standpunt oordeelt het CVZ dat indien de behandeling plaatsvindt in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde', en de verzekerde niet voldoet aan het indicatiecriterium voor orthodontie (er is geen sprake van een ernstige skelettale aandoening), ook de osteotomie niet voor vergoeding in aanmerking komt. De aanvulling op het standpunt bestaat eruit dat indien de behandeling plaatsvindt in het kader van de chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard (er is wel sprake van een ernstige skelettale aandoening), het indicatiecriterium voor orthodontie geen rol speelt bij de beoordeling van de osteotomie. Dit indicatiecriterium heeft alleen betrekking op de 'bijzondere tandheelkunde'. De verzekerde komt in aanmerking voor vergoeding van de osteotomie. De orthodontische behandeling komt slechts dan voor vergoeding in aanmerking wanneer de verzekerde voldoet aan de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering.
Soort uitspraak:	SpZ = standpunt Zvw
Datum:	23 februari 2009

Onderstaand de volledige uitspraak.

Behandeling osteotomie en orthodontie

Samenvatting

Er bestaat al enige tijd onduidelijkheid in de praktijk over de toepassing van de indicatiecriteria voor de behandeling osteotomie-orthodontie. Het CVZ heeft hiernaar onderzoek gedaan en de effecten voor de patiënten in beeld gebracht. Op grond hiervan komt het CVZ tot een aanvulling van het standpunt inzake de behandeling osteotomie-orthodontie.

In het huidige standpunt oordeelt het CVZ dat indien de behandeling plaatsvindt in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde', en de verzekerde niet voldoet aan het indicatiecriterium voor orthodontie (er is geen sprake van een ernstige skelettale aandoening), ook de osteotomie niet voor vergoeding in aanmerking komt.

De aanvulling op het standpunt bestaat eruit dat indien de behandeling plaatsvindt in het kader van de chirurgische

tandheelkundige hulp van specialistische aard (er is wel sprake van een ernstige skelettale aandoening), het indicatiecriterium voor orthodontie geen rol speelt bij de beoordeling van de osteotomie. Dit indicatiecriterium heeft immers alleen betrekking op de 'bijzondere tandheelkunde'. De verzekerde komt in aanmerking voor vergoeding van de osteotomie. De orthodontische behandeling komt slechts dan voor vergoeding in aanmerking wanneer de verzekerde voldoet aan de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering.

Wanneer deze verduidelijking van het standpunt niet zou plaatsvinden zou dit voor een kleine groep mensen met een ernstig functioneel probleem de toegang tot zorg uit de basisverzekering beperken. Zorginhoudelijk is dit niet gewenst.

1. Osteotomie en Orthodontie

De discussie over de status van de behandeling osteotomie¹-orthodontie² binnen de Zorgverzekeringswet is al geruime tijd gaande. Het belangrijkste punt van discussie betreft de toepassing van de indicatiecriteria voor beide onderdelen van deze behandeling.

De kaakchirurgische behandeling (osteotomie) maakt deel uit van de te verzekeren prestatie krachtens de Zorgverzekeringswet. Het enige wettelijke, algemeen indicatievereiste is, dat de verzekerde naar inhoud en omvang redelijkerwijs op deze behandeling moet zijn aangewezen. De orthodontische behandeling valt in beginsel niet onder de Zorgverzekeringswet. Dit kan alleen anders zijn indien voldaan wordt aan de strikte indicatiecriteria die gelden voor de 'bijzondere tandheelkunde'³.

Tot op heden heeft het CVZ in geschillen tussen verzekerden en zorgverzekeraars inzake de behandeling osteotomie-orthodontie geoordeeld dat, indien niet wordt voldaan aan het criterium voor orthodontie, ook de osteotomie buiten de te verzekeren prestatie valt. Dit standpunt is gebaseerd op de juridische overweging dat beide onderdelen van de behandeling moeten worden getoetst aan de indicatiecriteria volgens het Besluit zorgverzekering.

Voor de osteotomie geldt als indicatiecriterium dat de verzekerde redelijkerwijs naar inhoud en omvang op deze behandeling moet zijn aangewezen.

Voor de orthodontie geldt als indicatiecriterium dat het moet

¹ Operatieve correctie van de kaakstand.

² Optimaliseren van de stand van tanden en kiezen.

³ Bijzondere tandheelkunde betreft de zorg zoals opgenomen onder artikel 2.7, eerste lid, juncto tweede en derde lid van het Besluit zorgverzekering.

gaan om een zeer ernstige ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-kaak-mondstelsel, waarbij mede diagnostiek of medebehandeling van andere disciplines dan de tandheelkundige noodzakelijk is.

Het indicatiecriterium voor de orthodontie is daarmee het strengste criterium. Wanneer niet aan dit criterium wordt voldaan is de verzekerde redelijkerwijs ook niet aangewezen op de osteotomie.

Dit standpunt gaf aanleiding tot veel discussie tussen zorgverleners, zorgverzekeraars en het CVZ. De interpretatie van de regelgeving op dit punt bleek uiteen te lopen. Het College Adviserend Tandartsen heeft zich op het standpunt gesteld dat de behandeling osteotomie-orthodontie moet worden beschouwd als twee afzonderlijke verzekerde prestaties, die elk op de voor deze prestatie geldende criteria moeten worden beoordeeld. De sectie specialisten (kaakchirurgen en orthodontisten) van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (NMT) heeft gewezen op de zorginhoudelijke gevolgen voor mensen met ernstige skelettale aandoeningen indien het huidige standpunt wordt gevolgd.

Het CVZ meende daarop dat verduidelijking gewenst was en heeft onderzoekbureau Ipso Facto (zie bijlage) opdracht gegeven mogelijke oplossingen aan betrokken partijen en deskundigen voor te leggen. Daarbij is de nadruk gelegd op de zorginhoudelijke gevolgen voor patiënten van de duiding van de wet door het CVZ.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat door zorginhoudelijk betrokkenen (kaakchirurgen, orthodontisten en adviserend tandartsen van zorgverzekeraars) zorgen zijn geuit over de gevolgen van de interpretatie van het CVZ, namelijk dat hierdoor voor een kleine groep mensen met een ernstige skelettale aandoening de toegang tot zorg beperkt wordt en dat dit zorginhoudelijk niet gewenst is.

Omdat het CVZ waarde hecht aan deze zorginhoudelijke overwegingen, heeft het CVZ opnieuw contact gezocht met de sectie specialisten van de NMT. Uit dit contact kwam naar voren dat het probleem ligt bij patiënten met ernstige functionele skelettale aandoeningen, die juist niet voldoen aan de strikte criteria voor orthodontische hulp in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde'. Zorginhoudelijk is er een onbetwiste indicatie; de patiënt is redelijkerwijs aangewezen op de osteotomie.

De behandeling van deze functionele skelettale aandoening vereist dat er op een gegeven moment een orthodontische behandeling noodzakelijk is, zonder dat voldaan is aan de strikte criteria voor orthodontische hulp in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde'. Zonder deze orthodontische behandeling kan de skelettale aandoening echter niet

adequaat worden verholpen.

De vraag dringt zich op of vanwege zorginhoudelijke overwegingen het standpunt van het CVZ aanvulling behoeft.

2. Standpunt

***Huidige
ongewijzigde
standpunt
(Behandeling in het
kader van de
bijzondere
tandheelkunde /
indien er geen
sprake van een
ernstige skelettale
aandoening)***

Orthodontie is slechts een te verzekeren prestatie in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde' en dan slechts in geval van een zeer ernstige ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-kaak-mondstelsel, waarbij medediagnostiek of medebehandeling van andere disciplines dan de tandheelkundige noodzakelijk is (artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering).

Osteotomie is een te verzekeren prestatie in het kader van chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard (artikel 2.7, vijfde lid, onder a, van het Besluit zorgverzekering) en zover de verzekerde daarop naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen (artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering).

Indien de verzekerde niet voldoet aan het indicatiecriterium voor orthodontie en er tevens geen sprake is van een ernstige skelettale aandoening, komt ook de osteotomie niet voor vergoeding in aanmerking omdat vanuit een oogpunt van doelmatige zorgverlening een verzekerde dan niet redelijkerwijs op de osteotomie behandeling is aangewezen. Dit is het standpunt dat het CVZ tot op heden heeft ingenomen bij de behandeling orthodontie-osteotomie, waarbij de orthodontie in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde' plaatsvindt. Dit standpunt blijft ongewijzigd.

***Aanvulling op het
standpunt
(Behandeling in het
kader van de
chirurgische
tandheelkundige
hulp van
specialistische
aard / indien er
sprake is van een
ernstige skelettale
aandoening)***

Osteotomie is een te verzekeren prestatie in het kader van de chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard (artikel 2.7, vijfde lid, onder a, van het Besluit zorgverzekering). Daarbij geldt dat de verzekerde slechts recht heeft op deze zorg voor zover hij daarop naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen (artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering).

Bij de behandeling van ernstige skelettale aandoeningen, waarbij een osteotomie wordt uitgevoerd en waarbij ook een orthodontische behandeling geïndiceerd is, is de osteotomie een te verzekeren prestatie, de orthodontische behandeling komt slechts dan voor vergoeding in aanmerking wanneer de verzekerde voldoet aan de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering. Voldoet de verzekerde daar niet aan dan komt de orthodontische behandeling voor rekening van de verzekerde of de eventuele aanvullende verzekering.

Dit is een verduidelijking van het standpunt dat het CVZ tot op heden heeft ingenomen ten aanzien van de behandeling

orthodontie-osteotomie.

3. Consequenties

In de uitvoeringspraktijk wordt de behandeling orthodontie-osteotomie vaak al los van elkaar gezien. Zorgverleners vragen vaak alleen om toestemming voor de osteotomie (voor zover de polis van de verzekerde dit vereist) en niet voor de orthodontie wanneer duidelijk is dat de verzekerde niet voor orthodontie in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde' in aanmerking komt.

Het zorggebruik zal door de uitbreiding van het standpunt van het CVZ naar verwachting niet wijzigen en daardoor zullen er op het financiële vlak ook geen wijzigingen optreden. Wel zal de uitvoeringspraktijk meer in overeenstemming zijn met de duiding van het CVZ.

4. Motivering

4.a. Wet- en regelgeving

Osteotomie

Osteotomie is een te verzekeren prestatie in het kader van de chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard. De chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard is geregeld in artikel 2.7, vijfde lid, onder a, van het Besluit zorgverzekering.

Daarnaast is artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering van toepassing. Hier is geregeld dat de verzekerde slechts recht heeft op zorg voor zover hij daarop naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen.

Orthodontie

Orthodontische hulp is een te verzekeren prestatie in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde'. De orthodontische hulp is geregeld in artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering. In dit artikel wordt aangegeven dat orthodontische hulp slechts een te verzekeren prestatie is in geval van een zeer ernstige ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-kaak-mondstelsel, waarbij mede diagnostiek of medebehandeling van andere disciplines dan de tandheelkundige noodzakelijk is.

4.b. Beoordeling (medisch en juridisch)

De wetgever heeft in 1995 besloten de orthodontie niet langer te vergoeden vanuit de toenmalige Ziekenfondswet. Voor zeer ernstige stoornissen is een uitzondering gemaakt.

Chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard wordt al sinds jaar en dag vergoed.

De behandeling van functionele skelettale aandoeningen

betreft chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard. De wetgever heeft niet beoogd deze behandeling uit te sluiten van de te verzekeren prestaties, alleen omdat een noodzakelijk onderdeel ervan, de orthodontische behandeling, geen te verzekeren prestatie is.

Het oordeel dat het CVZ tot op heden geeft is gebaseerd op het uitgangspunt dat de behandeling osteotomie en orthodontie erop gericht is een orthodontische afwijking te corrigeren. In die visie is het oordeel dat het CVZ geeft juist. Indien niet wordt voldaan aan het strikte indicatiecriterium voor orthodontie valt ook de osteotomie buiten de te verzekeren prestatie.

Echter, wanneer als uitgangspunt wordt gekozen dat de behandeling erop gericht is een ernstige skeletale aandoening te verhelpen is toetsing aan artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering niet aan de orde. Artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering geeft aan onder welke omstandigheden orthodontie, in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde' tot de te verzekeren prestatie moet worden gerekend. Maar bij een skeletale aandoening gaat het niet om 'bijzondere tandheelkunde'.

Het CVZ zal bij de beoordeling van eventuele geschillen eerst vaststellen wat de aanleiding van de behandeling orthodontie/osteotomie is.

Indien de verzekerde de orthodontische behandeling in het kader van de 'bijzondere tandheelkunde' wenst, is de beoordeling zoals die tot op heden plaatsvindt aan de orde. Indien de verzekerde een behandeling in het kader van de chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard wenst dient artikel 2.7, derde lid, niet te worden toegepast.

Artikel 2.7, derde lid van het Besluit zorgverzekering luidt: "Orthodontische hulp is slechts onder de zorg, bedoeld in het eerste lid, begrepen in geval van een zeer ernstige ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-kaak-mondstelsel, waarbij medediagnostiek of medebehandeling van andere disciplines dan de tandheelkundige noodzakelijk is."

Met andere woorden; artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering geeft aan wanneer in het kader van artikel 2.7, eerste lid, van het Besluit zorgverzekering ('bijzondere tandheelkunde') orthodontie tot de te verzekeren prestatie mag worden gerekend.

Artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering heeft geen betrekking op orthodontie in het kader van chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard (artikel 2.7, vijfde lid, onder a, van het Besluit zorgverzekering).

De behandeling van ernstige functionele skeletale aandoeningen betreft chirurgische tandheelkundige hulp van

specialistische aard. Deze behandeling kan in de meeste gevallen slechts succesvol worden toegepast door ook een orthodontische behandeling deel te laten uitmaken van de totale behandeling. De orthodontische behandeling komt slechts dan voor vergoeding in aanmerking wanneer de verzekerde voldoet aan de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in artikel 2.7, derde lid, van het Besluit zorgverzekering.

Indien deze aanvulling van het standpunt niet zou plaatsvinden zou dit voor een kleine groep mensen met een ernstig functioneel probleem toegang tot zorg beperken. Zorginhoudelijk is dit niet gewenst.

5. Auteur

Auteur drs. E.J.A.A. Abbink – dr. J. den Dekker

Datum 23 februari 2009

6. Literatuuroverzicht

1. Hoedt MCJ den, Redeker IM, Combinatiebehandeling Osteotomie en Orthodontie. Ipso Facto, Houten, 2008.